

॥ ८३ ॥ दर्शयन्नुदधेस्तलं ॥ स्वबलं दर्शयन् उदधेस्थलमतिक्रम्य लवणांभसि कुंभं पातयामास ॥ उदधेस्तलमिति पाठे तद्दर्शयन्लवणांभसि पातयामासेत्यर्थः ॥ ८४ ॥  
विंध्यमंदरसंकाशः कुंभस्ततो जलात्समुत्पत्येत्यन्वयः ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ पुस्फोट भिन्नं ॥ सतस्य मुष्टिः सुग्रीवास्थिमंडले प्रतिजघ्ने प्रतिहतः ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ तत्र उरसि ॥ ८९ ॥

तयोः पादाभिघाताच्च निमग्ना चाभवन्मही ॥ व्याघूर्णिततरंगश्च चुक्षुभेवरुणालयः ॥ ८३ ॥ ततः कुंभं समुत्क्षिप्य सुग्रीवो लवणांभसि ॥  
पातयामास वेगेन दर्शयन्नुदधेस्तलं ॥ ८४ ॥ ततः कुंभनिपातेन जलराशिः समुत्थितः ॥ विंध्यमंदरसंकाशो विसर्पसमंततः ॥ ८५ ॥  
ततः कुंभः समुत्पत्य सुग्रीवमभिपत्य च ॥ आजघानोरसिकुट्टो वज्रकल्पेन मुष्टिना ॥ ८६ ॥ तस्य चर्मचपुस्फोटसंजज्ञे चापिशोणितं ॥  
तस्य मुष्टिर्महावेगः प्रतिजघ्ने स्थिमंडले ॥ ८७ ॥ तस्य वेगेन तत्रासीत्तेजः प्रज्वलितं महत् ॥ वज्रनिष्पेषसंजाता ज्वालामेरोर्यथा गिरेः  
॥ ८८ ॥ स तत्राभिहतस्तेन सुग्रीवो वानरर्षभः ॥ मुष्टिसंवर्तयामास वज्रकल्पं महाबलः ॥ ८९ ॥ अर्चिः सहस्रविकचरविमंडलवर्चसं ॥  
समुष्टिं पातयामास कुंभस्योरसि वीर्यवान् ॥ ९० ॥ स तु तेन प्रहारेण विह्वलो भृशपीडितः ॥ निपपात तदा कुंभो गतार्चिरिव पावकः ॥ ९१ ॥  
मुष्टिनाभिहतस्तेन निपपाताशुरक्षसः ॥ लोहितांग इवाकाशादीतरश्मिर्यदृच्छया ॥ ९२ ॥ कुंभस्य पतनरूपं भग्नस्योरसि मुष्टिना ॥ व  
भोरुद्राभिपन्नस्य यथारूपं गवांपतेः ॥ ९३ ॥ तस्मिन् हते भीमपराक्रमेण पुवंगमाना मृषभेण युद्धे ॥ महीसशैला सवना च चालभयं च रक्षां  
स्यधिकं विवेश ॥ ९४ ॥ इत्यापे श्रीमद्रामायणे वा० यु० षट्सप्ततितमः सर्गः ॥ ७६ ॥ ॥ ७७ ॥ निकुंभो भ्रातरं दृष्ट्वा सुग्रीवेण  
निपातितं ॥ प्रदहन्निव कोपेन वानरेन्द्रमुदैक्षत ॥ १ ॥

अर्चिः सहस्रेण विकचं यद्रविमंडलं तत्समानवर्चस्कं ॥ ९० ॥ ९१ ॥ यदृच्छया दैवाधीनतः  
कदाचिद्भूम्यां पतितो लोहितांगो भौम इव पपात ॥ ९२ ॥ मुष्टिनोरसि भग्नस्य पततः कुंभस्य रूपं रुद्रेणाभिपन्नस्याभिभूतस्य गवांपतेः सूर्यस्येव ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ कतकः ॥ ६७ ॥  
इति रामाभि० वा० यु० षट्सप्ततितमः सर्गः ॥ ७६ ॥ ॥ ७७ ॥ ॥ ७७ ॥ निकुंभ इति ॥ १ ॥